

Contribució de la pedagogia. Activitat científica, prospectiva i aportació d'instruments a l'educació. Coneixement social.

La pedagogia és a l'educació com la medicina és a la salut o l'enginyeria a la construcció de màquines i sistemes automàtics. Sembla una evidència reconeguda, per a la medicina i l'enginyeria sí, però no per a la pedagogia no. Tots eduquem, efectivament, com tots hem de tenir cura de la salut o conduïm un automòbil, potser la màquina complexa més usual. Si sentim dolor o ens falla la màquina, acudim a professionals entesos. Si no estem contents de l'educació escolar (motivació dels alumnes, resultats d'aprenentatge, casos d'assetjament, deures escolars, dispositius mòbils), parla tothom, tot ciutadà hi diu la seva o els docents esperen la contribució de professionals experts (psicòlegs, sociòlegs, periodistes, escriptors, policies, metges). I quina sort que se'n parla, dels desajustaments de l'educació, a la televisió, a la ràdio, als periòdics... i quina mala sort que després de tanta imatge, tanta paraula o tanta lletra quedem com estàvem.

Insistirem que la pedagogia s'ha de situar en la seqüència R + D + I. En un primer temps de recerca ha d'aplegar coneixement de ciències que han estudiat l'educació o aporten fonamentació. La pedagogia comença integrant aportacions de diverses ciències per explicar la complexitat que no pot explicar unilateralment cap d'elles. El desenvolupament de la pedagogia, el segon temps, comporta elaborar instruments (escales, pautes, rúbriques, proves de contrast) i normes d'acció amb criteris per a ajustar la decisió a cada context. La pedagogia és ciència normativa i empírica que ha de guiar la pràctica i s'ha de verificar amb criteris clars (funcionalitat, eficàcia, eficiència, optimització). La pràctica i verificació no són de laboratori sinó en la diversitat de situacions d'aprenentatge i de context social i econòmic. Aquest és el tercer temps, la innovació que ho és en la mesura que els professionals milloren les seves pràctiques i els processos d'aprenentatge dels alumnes. La innovació s'ha de fer, doncs en diàleg amb els professionals i són ells els qui donen validesa a les aportacions pedagògiques si es van generalitzant.

Encara hi ha qui veu la pedagogia com a innecessària. Efectivament, és innecessària en un ensenyament selectiu on els docents solament tenen com a referència els resultats d'aprenentatge i l'accés d'alumnes a estudis superiors. Amb tot, solament si són professionals amb cultura àmplia transferiran el gust pel coneixement fent deixebles. En el passat, grans erudits podien ensenyar sense pedagogia a alumnes amb bones capacitats per a l'aprenentatge. La pedagogia científica es va desenvolupar quan Kilpatrick, Claparède, Montessori, Decroly, Dottrens, Cousinet i tants d'altres van dissenyar mètodes i instruments per a l'aprenentatge per a tots els alumnes, inclosos els discapacitats i fent aprenentatge en grup sense classificació competitiva.

Veiem com avui s'ha generalitzat la invocació de la innovació per a millorar l'educació escolar. Si no ens guiem per tantes aportacions que han fet pedagogues i pedagogs al segle XX, farem moltes marrades. Aquestes aportacions es poden rellegir (és a dir, repensar pedagògicament) en la societat actual: diversa, pluralista, tecnificada,

multicomunicada, també amb gran desigualtat economicosocial i comportaments massius. Anem a voltar d'altres països a cercar l'herba miraculosa, apleguem grans informes, fem presentacions d'impacte i així retornem una consciència mítica, no científica, per sortir del malestar. Més aviat ens cal una actitud prospectiva a partir de la nostra realitat local, coneixent, això sí, les tendències i oportunitats de la societat global.

Hem anat orientant l'activitat de la Societat Catalana de Pedagogia superant el model de cartell: convidar un personatge d'impacte que atregui gran audiència. Hem identificat temes o assumptes necessaris que cal reorientar. El procediment és fer una obertura pública del tema convidant a participar-hi persones, grups o entitats que hi estan relacionades i suggerir la configuració d'un equip de recerca que pugui fer una elaboració pedagògica. També en actes públics es presenten les elaboracions ja fetes i així s'incorporen nous membres. Procurem que els socis estiguen ben informats, avui a través del web i de comunicacions electròniques. Volem convidar-vos a ser actius en en allò del que sou estudiosos, incorporant-vos a un equip o iniciar-lo i demanar-vos a tots fer difusió directa dels actes i activitats entre col·legues i professionals que coneixeu. Així mateix, hem d'incorporar a la SCP nous pedagogs i pedagogues que estan en plena activitat professional.

Una altra línia d'activitat és aportar coneixement pedagògic a la ciutadania, coneixement sobre l'educació i l'ensenyament amb consistència científica. Són les declaracions que fem davant de determinades situacions de confrontació ideològica o política procurant aportar llum (il·lustració) per tal que les opcions ideològiques lliures puguin tenir en compte el coneixement. Així ho vàrem fer l'any 2011 amb la *Declaració de la Societat Catalana de Pedagogia (SCP), filial de l'Institut d'Estudis Catalans, en relació amb les bases científiques, pedagògiques i socials de l'escola catalana i la immersió lingüística* i el 2018 ho fem sobre *L'escola catalana, ara plurilingüe*. L'any 2017 vàrem fer conjuntament amb el Col·legi de Pedagogs de Catalunya la *Declaració social per la pedagogia*. Així mateix hem atès els encàrrecs o invitacions per a aportacions pedagògiques a: *Qüestions d'Estat* (Òmnium-IEC, 2013), *Ara és Demà* (Consell Escolar de Catalunya, 2017), *Catalunya i Futur* (Institut d'Estudis Catalans, 2017), *Actualització dels Premis Baldori Reixac* (Fundació Carulla, 2016), *Proposta pedagògica operativa per a Remodelació Masia del Tibidabo*. (MIÀS Architects)

Les declaracions són accions molt compromeses amb la societat en doble sentit. D'una banda ens sentim compromesos a participar per deontologia des de les ciències socials, com a deure. De l'altra hem de fer pública una posició amb fonament científic que pugui contribuir abraçant diverses posicions, generalment contraposades però evidenciant desviacions per error o per interès. Un fet recent, encara actual, que demana informe o dictamen pedagògic és la investigació de professors als que se'ls inculpa d'adoctrinament. En aquest cas, calia fer pública una interpretació pedagògica, amb coneixement de les situacions escolars, i calia fer-ho d'immediat perquè la ciutadania ho tingués en consideració. Vaig donar una resposta, personal en aquest cas, com a pedagog en article publicat al diari EIPuntAvui+ *Dilluns, 2 d'octubre, a l'institut*, fent observar que tractar de la violència de l'1-O amb alumnes de secundària era necessari alhora que delicat en instituts on hi ha a prop una residència de policies amb famílies. Justament s'investiga professors que van voler salvar la situació de malfiança o de

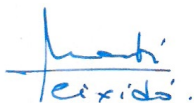
vergonya que es produeix entre els mateixos alumnes adolescents, explicable des de la psicologia. La denúncia més aviat enverina i els jutjats haurien de demanar informe pedagògic com demanen el de metge forense o el de peritatge d'enginyer segons els casos.

La institució escolar (escola, col·legi o institut) ha de respondre a la realitat del seu entorn. Avui, les tecnologies de la informació i comunicació ens permeten fer xarxes entre escoles de qualsevol punt de la Terra i això té un valor immens si tenim clara la intenció pedagògica. Això no treu que hem de començar per les xarxes d'escoles de proximitat. D'una banda, professionals d'escoles o instituts d'un mateix entorn poden contrastar i aprofundir anàlisis, propostes i experiències de manera directa i presencial amb visites recíproques i enregistraments audiovisuals directes, no editats, on solament plantejant les qüestions ja s'avança en comprensió i per tant en decisió per a l'acció. Però volem fer pensar en una altra xarxa. Cada escola, cada institut ha de fer xarxa amb el seu entorn immediat: amb la biblioteca, amb l'ateneu de barri o associació de veïns; amb el grup de teatre, de música, coral, agrupament escolta, club d'esplai o club esportiu; amb la colla castellera o gegantera, grup de diables o esbart dansaire; amb amics de la bici, amics del museu o centre excursionista... Els docents ho han de conèixer bé, parlar-ne amb els alumnes per a activar els seus interessos. L'institut, col·legi o escola pot fer alguna activitat interessant conjunta amb alguns grups i alhora contribuir a la cultura ciutadana i a la cohesió social. Aquesta és la primera xarxa d'una escola o institut que respon a la vida dels alumnes i les altres xarxes es construeixen a sobre d'aquesta.

Cloc aquesta intervenció, dilectes sòcies i socis.

Afinem l'aportació de la pedagogia com a ciència per contribuir a l'educació. Vegeu si podeu contribuir directament en un grup de treball o recerca. I en tot cas, estiguen atents a les activitats i difoneu-les entre els professionals coneguts i institucions de les quals formeu part. Convideu joves professionals a incorporar-se a la Societat Catalana de Pedagogia per a un relleu necessari en persones i en pensament pedagògic.

SCP-IEC, Barcelona, 20 de juny de 2018

Martí Teixidó i Planas
Societat Catalana de Pedagogia
president

Obrim la participació a comentaris i tot seguit presentem la declaració: *L'escola catalana, avui plurilingüe* que voldríem difondre amb el vostre consentiment i consideracions.